

Maandag 23 september 1918 – enige editie

Berlijn, 23 september. Officieel: Legergroep Rupprecht: Bij een plaatselijke onderneming ten zuiden van Nieuwkapelle hebben wij gevangenen gemaakt.

Tussen Ieper en La Bassée, aan weerskanten van de Scarpe en in het kanaalvak ten zuiden van Marquion is de geschutslag opgevlamd.

Duitsland en België.

Berlijn, 22 september. Over het zogenaamde vredesaanbod van Duitsland aan België verneemt de Germania:

De Beierse graaf Toerring, zwager van de Belgische koningin, heeft in de overtuiging dat een spoedige vrede een levensbehoefte voor België was, persoonlijke voorstellen aan de Belgische regering doen toekomen. Daartoe had hij van de Duitse regering geen volmacht en ook geen opdracht.

Integendeel hadden hem zowel Hertling als Hintze verklaard, dat hij zich niet als gerechtigd moet beschouwen, de door hem uitgewerkte voorstellen als voorstellen van de rijksregering te betitelen.

Havre, 22 september. Ingevolge een koninklijk besluit hebben de reserveofficieren, officieren, die uit de dienst zijn gegaan en oud-onderofficieren, die verklaren of van wie erkend is, dat ze niet in het veldleger kunnen dienen uit hoofde van oorzaken, die niet voortvloeien uit de dienst aan het front, op voorstel van de minister van oorlog, ophouden tot het reservekader te behoren. Ze kunnen voor de duur van de oorlog in dienst gehouden worden in kwaliteit van aanvullingsofficier.

Het gebruik van verstikkend gas in de oorlog.

Havre, 22 september. In het antwoord van Duitsland op het beroep van het Internationaal Rode Kruiscomité, waarbij de oorlogvoerenden werden uitgenodigd af te zien van het gebruik van verstikkende gassen, worden de bondgenoten (de entente) van de ergste wreedheden beschuldigd. We vernemen, dat de bondgenoten de moeite zullen nemen zich tegenover de wereld te rechtvaardigen voor deze laster. Wat het gebruik van verstikkend gas betreft, het is waarschijnlijk, dat ze zekere nauwkeurige mededelingen zullen doen, waaromtrent wij reeds bijzonderheden kunnen mededelen.

Het is volkomen onjuist, dat de beroemde ingenieur Turpin ooit een verstikkende granaat uitgevonden heeft. Al zijn onderzoekingen hebben zich uitsluitend tot ontplofbare stoffen beperkt.

Wat nu de prioriteit in het gebruik van het verstikkend gas betreft, ziehier enkele feiten. In december 1914 kreeg een groot Frans geleerde bericht van een Nederlandse vriend, eveneens een groot geleerde, drager van de Nobelprijs, dat de Duitsers in België vreemde instrumenten aan het maken waren, met lange, soepele pijpen, blijkbaar bestemd om giftig gas door te blazen. De Franse geleerde deed terstond stappen bij zijn regering, die niet in het minst rekening hield met de inlichting. Toch was deze juist geweest, want de 15^e januari barstte de befaamde aanval met verstikkend gas van de Duitsers bij Ieper los, waarvoor de Engelse troepen, die daar helemaal niet op berekend waren, terrein moesten afstaan. De naam yperitis is nog van deze gasaanval overgebleven. Eerst toen is men er, vóór zelfs naar een gelijksoortig verdedigingsmiddel tegen het gas om te zien, toe overgegaan naar een voorbehoedmiddel te zoeken en het masker werd aangenomen. Eerst veel later, toen het onmenselijke gas door de Duitsers algemeen gebruikt werd, zijn de legers der bondgenoten ertoe overgegaan het op hun beurt te gebruiken, eerst echter op zeer bescheiden schaal met granaten.

Belgisch Kongo.

De Belgische commissie van koloniale studiën te 's-Gravenhage deelt ons mede:

De oorlog heeft een kortstondige crisis in Kongo verwekt. De invoer werd een tijdje stopgezet. Ondanks de pogingen van de Belgische regering om het conventionele bekken van Kongo te neutraliseren, vielen de Duitsers Belgisch Kongo aan. Dankzij de maatregelen van de Belgische regering, om het vervoer en de handel te vergemakkelijken, is men weldra de crisis te boven gekomen en niettegenstaande de oorlog, is de reorganisatie van het bestuur der kolonie voortgezet. Het aantal posten en hun territoriale beheerders is vermeerderd. De nodige maatregelen tegen de slaapziekte werden uitgebreid. Men heeft de spoorwegwerken niet laten rusten. Zo heeft de Maatschappij der Grote Meren in 1915 de spoorweg van 270 km voltooid. Dit spoor verbindt Kabalo aan de Boven-Kongo met Albertstad, aan het Tanganjikameer. Die spoorweg heeft de grootste diensten bewezen gedurende de veldtocht in Duits Oost-Afrika. De spoorweg van 400 km die Boekama aan de Kongo verbindt met Elisabethstad, hoofdplaats van de provincie Katanga, is sedert 1 juni 1918 voltooid. Binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek heeft de kolonie 2130 km spoorwegen in het hart van Afrika gebouwd. Te Haverloer werd een werf opgericht om vaartuigen te bouwen, die de handel langs de stroom moesten bevorderen. Sedert 1916 wordt het voorziene programma uitgewerkt. Verscheidene daar gebouwde schepen varen reeds in Afrika. Gedurende de oorlog werden verscheidene nieuwe posten van de draadloze telegrafie en ongeveer 3000 km telegraaflijnen aangelegd.

De kopermijnen van Katanga, die in 1914 10.720 ton opbrachten, hebben hun productie verhoogd tot 22.000 ton in 1916. Het export van dit metaal bedroeg ongeveer 30.000 ton in 1917.

De goudmijnen van Kilo en Moto in de Oostprovincie hebben 1800 kg in 1914 opgeleverd en 3200 kg in 1916, voor een waarde van 10.000.000 F. In het district van Kasai heeft de maatschappij, waarin een groep Amerikanen belangen heeft, diamanten ontgind. De productie bedroeg 15.000 karaat in 1913; 51.000 in 1916 en 80.000 in 1917.

Wat de landbouw betreft, de eerste maanden van 1918 brachten 20.000 ton rijst in Kongo op. In 1916 werden 23.300 ton palmnoten, 3850 ton palmolie en 3047 ton caoutchouc aan de oorlogsfabrieken der geallieerden geleverd. De export die 53 miljoen bedroeg in 1914 was in 1915 gestegen tot 72 miljoen en in 1916 tot 120.000.000 F.

De belasting der inboorlingen, die nochtans zeer gematigd is, vermits hij tussen 12 en 13 F per jaar bedraagt en slechts de volwassen inboorlingen treft, is van 8 miljoen in 1914 tot 12.000.000 F in 1917 geklommen.

De militaire inspanningen gingen samen met de economische opbloei.

Toen de oorlog in Afrika uitbrak moest alles ingericht worden om hem tot een goed einde te brengen. Overeenkomstig de akte van Berlijn, was de openbare macht geen oorlogsmiddel, maar een politiekorps. Ze moest dus heringericht worden. De eenheden moesten hervormd worden met het oog op de oorlog. De reserves moesten opgeroepen worden. Het leger moest een Europees kader hebben. Het moest voorzien worden van modern materiaal, en opnieuw uitgerust worden. Men moest er talrijke diensten voor een grote veldtocht inrichten. De meren moesten verdedigd worden om er de Duitsers te verwijderen. Daarom werkt een eskader van watervliegtuigen aan het Tanganjikameer gevormd. Een machtige artillerie en schepen moesten naar dit meer gebracht worden, waar

ook een haven werd gebouwd. Een groot stoomschip werden gemonteerd en te water gelaten. Aan het Kivumeer werd een kanonneerboot en een motorbootje gebouwd om de Duitsers te verplichten het eiland Kwidjwi, waar ze zich bij verrassing hadden genesteld, te ontruimen. Duizend kilometer telegraaflijnen werden gelegd. De bewapening en de bevoorrading van het leger aan proviand en munitie werden verzekerd. De oude wegen werd verbeterd en nieuwe werden aangelegd.

In 1916 begon het offensief tegen Duits Oost-Afrika.

De Belgen bezetten het ganse noordwesten van die Duitse kolonie, de oevers van Tanganjika tot de omtrek van Bismarckburg. De 19^e september namen zij Tabora en veroverden aldus 200.000 vierkante kilometer van het vijandelijk gebied.